

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/246/2020
Identifikačné číslo spisu: 1508214245
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1508214245.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. V., bývajúceho v A., W. M. XXX, zastúpeného JUDr. Štefanom Detvaiom, advokátom so sídlom v Bratislave, Cukrová 14, proti žalovaným 1/ M. M., bývajúcemu v A., X. XX, zastúpenému Mgr. Stanislavom Záhumenským, advokátom so sídlom v Čadci, Fraňa Kráľa 1504, 2/ V. K., bývajúcemu v A., Q. W. X, o zaplatenie 5.116,08 eur, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 12C/139/2008, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. decembra 2019 sp. zn. 4Co/276/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 4. decembra 2019 sp. zn. 4Co/276/2018 a rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 5. júna 2018 sp. zn. 12C/139/2008 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (v poradí tretím) z 5. júna 2018 sp. zn. 12C/139/2008 - 278 uložil žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 5.616,- eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením. Uznesením č. k. 12C/139/2008 - 120 z 13. apríla 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 8. júna 2012 súd prvej inštancie v nadväznosti na dispozitívny úkon žalobcu konanie voči žalovaným 2/, 3/ a 5/ zastavil. Vykonaným dokazovaním zistil, že 8. apríla 2008 uzavreli S. V. (manželka žalobcu) ako zložiteľka a budúca kupujúca, M. M. - M. ako príjemca zálohy v zastúpení vlastníkov nehnuteľnosti a Ľ. A., Q. V. v zastúpení Ľ. A., V. K., P. Q. v zastúpení V. V. Q. Zmluvu o zložení zálohy na kúpu pozemku (ďalej len „zmluva“), na základe ktorej S. V.Š. zložila zálohu na kúpu nehnuteľnosti špecifikovanej v bode II. uzavretej zmluvy vo výške 169.190,-Sk (5.616,08 eur). Žalobca ako manžel, ktorého súhlas bol opomenutý, sa listom z 28. apríla 2008 dovolal neplatnosti zmluvy z 8. apríla 2008 z dôvodu, že nejde o bežnú vec a finančné prostriedky predstavujúce zloženú zálohu patria do jeho a manželkinho bezpodielového spoluvlastníctva, pričom manželka žalobcu mala konať bez jeho súhlasu, keď uvedenú sumu odovzdala žalovanému 1/. Následne listom z 3. júna 2008 vyzval žalovaných na vrátenie zloženej sumy. Žalovaný 1/ mu oznámil zamietavé stanovisko a

zástupca žalovanej 5/ uviedol, že on ani jeho matka, ktorú zastupuje, žiadne peniaze neprevzali, ostatní žalovaní na výzvu nereagovali. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že predmetom nároku žalobcu je vydanie bezdôvodného obohatenia voči osobám, ktoré prijali manželkou žalobcu vyplatenú zálohu na kúpu pozemku na základe zmluvy o zložení zálohy bez predchádzajúceho súhlasu žalobcu, ktorý sa neplatnosti tohto právneho úkonu účinne dovolal. Konštatoval, že nakladanie s finančnými prostriedkami v žalovanej výške nemožno kvalifikovať za bežnú vec týkajúcu sa spoločných vecí manželov a preto k právnomu úkonu, ktorého obsahom bolo nakladanie s touto sumou (pričom nejde o sumu nepatrnej hodnoty), bol potrebný súhlas žalobcu. Ak teda žalobca k nakladaniu s týmito finančnými prostriedkami súhlas nedal, čo považoval za žalobcom preukázané, dospel k záveru, že ide o relatívne neplatný právny úkon v zmysle ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Považoval tiež za preukázané, že časť finančných prostriedkov vo výške 30.000,- Sk manželke žalobcu požičala svedkyňa K., ktorá pôžička bola svedkyňi splatená žalobcom a jeho manželkou zo spoločných finančných prostriedkov, preto dlh vzniknutý uvedenou splatenou pôžičkou tvorili prostriedky patriace do BSM. Ustálil, že zvyšná časť finančných prostriedkov poskytnutých ako záloha na kúpu nehnuteľnosti pochádzala z finančných prostriedkov firmy žalobcu FM Asia Art, ktorej majiteľom je žalobca. Uzavrel, že žalovanú sumu sú žalovaní 1/ a 2/ povinní vydať ako bezdôvodné obohatenie z dôvodu majetkového prospechu získaného z neplatného právneho úkonu tomu, na úkor koho ho získali. V zmysle ustanovenia § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka zaviazal žalovaných na zaplatenie dlžnej sumy ako viacerých dlžníkov, ktorí majú tomu istému veriteľovi - žalobcovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, s tým, že ak splní dlh jeden zo žalovaných, povinnosť druhého žalovaného voči žalobcovi zanikne, avšak žalovaný, ktorý plnil nad rámec svojho podielu, má regresný nárok voči žalovanému, ktorý neplnil. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom zo 4. decembra 2019 sp. zn. 4Co/ 276/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, pričom v jednotlivostiach poukázal na jeho odôvodnenie. Odvolací súd vyvodil záver, že nakladanie s finančnými prostriedkami vo výške 169.190,-Sk (aktuálne 5.116,08 eur) nemožno kvalifikovať za bežnú vec týkajúcu sa spoločných vecí manželov a preto k právnomu úkonu, ktorého obsahom bolo nakladanie s touto sumou, bol potrebný súhlas žalobcu, keďže nešlo o nakladanie s prostriedkami nepatrnej hodnoty. Odvolací súd zaujal názor, že žalobca preukázal, že k nakladaniu s týmito finančnými prostriedkami súhlas nedal a preto išlo o relatívne neplatný právny úkon v zmysle ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že predmetom konania je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, stranami tohto konania nemusia všetky subjekty zmluvy a žalobca ako dominus litis správne za žalované subjekty označiť tých, ktorí sa podľa neho na jeho úkor obohatili, t. j. plnenie od jeho manželky prijali. Odvolací súd tiež vyslovil, že obsahom zmluvy o zložení zálohy bolo síce zloženie zálohy na kúpu nehnuteľnosti, avšak v dôsledku uzatvorenia tohto právneho úkonu nedošlo k vzniku, zmene alebo zániku vecného práva k nehnuteľnosti, z ktorého dôvodu dovolanie sa relatívnej neplatnosti tohto právneho úkonu žalobcom nevyžadovalo písomnú formu. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca sa relatívnej neplatnosti zmluvy o zložení zálohy na kúpu nehnuteľnosti vo vzťahu k svojej manželke dovolal účinne ústnou formou, vo vzťahu k ostatným účastníkom zmluvy písomne a uzavrel, že žalobca sa relatívnej neplatnosti daného právneho úkonu dovolal účinne. Uviedol, že právny zástupca žalobcu upravil a spresnil petit žaloby ústne do zápisnice tak, že žiada k povinnosti zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu oboch žalovaných spoločne a nerozdielne, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného a teda súd prvej inštancie petit žaloby neprekročil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a s poukazom na ust. § 378 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Namietal, že nesprávnym postupom súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uviedol, že zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje

uplatnené právo - kvantitatívna zmena, pričom za kvantitatívnu zmenu žaloby je potrebné považovať aj návrh na zviazanie žalovaných plniť solidárne, namiesto pôvodného návrhu, aby plnili každý v konkrétnej časti, t. j. zmena delenej zodpovednosti na solidárnu, nakoľko takto prichádza k rozšíreniu návrhu - kvantitatívnej zmene voči jednotlivým žalovaným. Poukázal na skutočnosť, že podľa pôvodného žalobného návrhu, ak by bol žalobca v konaní úspešný, bolo by povinnosťou žalovaného 1/ zaplatiť 1/5 žalobného návrhu, t. j. 1.123,22 eur. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v danom prípade nedošlo k zmene žaloby, ale len o právne upresnenie petitu, ktoré bolo následkom vykonaného dokazovania. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného 1/ zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ je dôvodné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, je dovolanie mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Pokiaľ je odvolanie zásadne prípustné (ak Občiansky súdny poriadok v prípade niektorých rozhodnutí výslovne neustanovuje inak), dovolanie - naopak - je prípustné, len ak to Občiansky súdny poriadok výslovne uvádza. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto mimoriadnosť dovolania často zdôrazňuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (por. rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Žalovaný 1/ v dovolaní namieta vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP, t. j., že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktoré podľa jeho názoru spočíva v nerozhodnutí súdu prvej inštancie o zmene žalobného petitu, ktorého zmenu navrhol žalobca na pojednávaní konanom 5. júna 2018.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť taký vadný postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie

ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

11. O taký prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že súd prvej inštancie pri prejednávaní a rozhodovaní veci nepostupoval v súlade s právnymi predpismi a dovolateľovi znemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov a odvolací súd na túto vadu síce prihliadol, ale ju neodstránil, čím takisto odvolacie konanie touto vadou zaťažil.

12. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len Ústavy) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

14. Podľa § 139 CSP žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu.

15. Podľa § 140 ods. 1 CSP zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo. Zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe (§ 140 ods. 2 CSP). Za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu (§ 140 ods. 3 CSP).

16. Podľa § 142 ods. 1 CSP o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania. Uznesenie, ktorým súd pripustil zmenu žaloby, doručuje súd subjektom, ak neboli prítomné na pojednávaní, na ktorom nastala zmena, do vlastných rúk (§ 142 ods. 2 CSP).

17. Podľa § 218 ods. 1 veta prvá CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP obsah rozhodnutia vysloví súd vo výroku uznesenia.

18. Z dispozičnej zásady ovládajúcej začatie civilného sporového procesu vyplýva, že návrh môže meniť výlučne žalobca, ktorý podal žalobu, príp. urobil v prebiehajúcom konaní určitý návrh spojený s požiadavkou, aby o ňom súd rozhodol. Žalovaný môže zmeniť len vzájomnú žalobu, lebo v konaní o nej má právne postavenie žalobcu.

19. K zmene žaloby môže dôjsť kedykoľvek za sporového konania, dokiaľ nebolo vyhlásené (vydané)

rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

20. Pretože zmena žaloby nemôže byť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania, stanoví sa, že k tomuto procesnému úkonu je potrebný súhlas súdu a že súd môže pripustiť zmenu návrhu len vtedy, ak sú splnené stanovené predpoklady. Ustanovenie § 139 a nasl. CSP sa použije v sporovom konaní a ak konanie bolo začaté na návrh alebo ak bol v jeho priebehu urobený určitý návrh, tiež v nesporovom konaní.

21. Zmena návrhu je podaním vo veci samej a žalobca (navrhovateľ) ju môže urobiť ktorýmkoľvek zo spôsobov uvedených v § 125 CSP a s dodržaním podmienok uvedených v § 127 CSP.

22. Súd je povinný doručiť zmenený návrh (žalobu alebo návrh na začatie konania) ostatným sporovým stranám (účastníkom) do vlastných rúk spravidla ešte pred rozhodnutím o tom, či zmenu pripustí; doručenie zmeneného návrhu nie je treba, ak ku zmene návrhu došlo na pojednávaní a strana sporu (účastník), ktorej by mala byť zmena žaloby doručená, bola na tomto pojednávaní prítomná. V prípade, že žaloba bola zmenená na pojednávaní ústne do zápisnice, splní súd povinnosť doručiť zmenenú žalobu sporovej strane (účastníkovi), ktorá na pojednávaní nebola prítomná, spravidla tým, že jej zašle opis zápisnice o pojednávaní alebo prepis zvukového záznamu z pojednávania (jeho časť).

23. O zmene žaloby rozhodne súd uznesením, proti ktorému nie je odvolanie prípustné, a to ani v prípade, ak ho vydal súd prvej inštancie (§ 357 CSP a contrario); ak bolo uznesenie vyhlásené na pojednávaní, doručuje sa jeho písomné vyhotovenie len tým účastníkom, ktorí neboli prítomní pri jeho vyhlásení.

24. Uznesením, ktorým bolo rozhodnuté o zmene žaloby, je súd viazaný (por. § 237 ods. 1 CSP).

25. Dokiaľ súd nerozhodne o uplatnenej zmene petitu žaloby, nemôže pokračovať v konaní o pôvodnej žalobe.

26. V danom prípade však súd prvej inštancie v zmysle hore uvedeného nepostupoval a odvolací súd nesprávny postup v konaní pred svojím rozhodnutím neodstránil, čím svoje konanie zaťažil vadou, ktorá nachádza svoje vyjadrenie v ustanovení § 420 písm. f/ CSP.

27. Ako je zrejmé z obsahu spisu, žalobou doručenou súdu prvej inštancie sa žalobca domáhal, aby žalovaným 1/ až 5/ bola uložená povinnosť vydať žalobcovi z titulu bezdôvodného obohatenia sumu 169.190,- Sk (5.116,08 eur). Písomným podaním z 15. marca 2010 žalobca zobral žalobu voči žalovaným 2/, 3/ a 5/ späť a žiadal konanie v tejto časti zastaviť. Následne na pojednávaní konanom 5. júna 2018 žalobca žiadal pripustiť zmenu žalobného petitu tak, aby súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 5.616,08 eur a náhradu trov konania. Súd prvej inštancie následne o zmene žaloby nerozhodol a pokračoval v ďalšom konaní bez toho, aby o zmene žalobného petitu rozhodol.

28. Odvolací súd vo svojom rozsudku skonštatoval, že právny zástupca žalobcu upravil a spresnil petit žaloby ústne do zápisnice tak, že žiada k povinnosti zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu oboch žalovaných spoločne a nerozdielne, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného a teda súd prvej inštancie petit žaloby neprekročil.

29. V prípade, že by viacerým dlžníkom bola uložená povinnosť k deliteľnému plneniu, hoci by nebolo vyslovené, koľko je ktorý z nich povinný zaplatiť, treba vzhľadom na ustanovenie § 74 ods. 2 a § 75 ods. 1 Občianskeho zákonníka (teraz § 511 ods. 2 a § 512 ods. 1) analogicky dôvodiť, že dlžníci sú povinní plniť navrhovateľovi rovnakým dielom (R 19/1987). Žalobca sa v návrhu na začatie konania domáhal, aby platová povinnosť bola uložená piatim žalovaným. Následne zobral žalobu voči žalovaným 2/, 3/ a 5/ späť a na strane žalovaných ostali žalovaní 1/ a 4/ (teraz 2/). Žalovaný 2/ sa preto nepochybné správne domnieval, že v prípade, že by bol žalobca úspešný a žalobe by bolo vyhovené, bude mu

uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/2 žalovanej sumy. Pokiaľ žalobca ale požiadal o zmenu petitu a žiadal, aby bola žalovaným uložená povinnosť plniť spoločne a nerozdielne, došlo ku kvantitatívnej zmene petitu, o ktorej bolo povinnosťou súdu prvej inštancie rozhodnúť.

30. Z hore uvedeného je nepochybné, že žalovanému 2/ bolo ako sporovej strane nesprávnym procesným postupom oboch súdov znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to tým, že o zmene žaloby nebolo rozhodnuté a pokračovalo sa v konaní. Takýmto nesprávnym procesným postupom oba sudy zavinili, že predmet konania nebol ustálený a žalovaný 2/ nemohol uviesť všetky dôkazy na podporu svojich tvrdení.

31. Vadu konania súdu prvej inštancie spočívajúcu v znemožnení žalovaného 2/ nesprávnym procesným postupom, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd neodstránil. Naopak, sám zaťažil touto vadou svoje konanie, keď napriek tomu, že o požadovanej zmene návrhu nebolo okresným súdom právoplatne rozhodnuté do vyhlásenia rozsudku vo veci samej, z ktorého dôvodu v čase rozhodovania o veci samej nebol platne ustálený predmet konania.

32. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V ďalšom konaní bude povinnosťou súdu prvej inštancie ustáliť predmet konania, vydať rozhodnutie o zmene predmetu konania, resp. zmene žalobného petitu, a vec opätovne prejednať a rozhodnúť. S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

33. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

34. Nad rámec dovolacieho konania dovolací súd uvádza, že medzi ustanoveniami o neoprávnenom majetkovom prospechu (teraz bezdôvodnom obohatení) nie je osobitný predpis o možnosti založiť solidárnu povinnosť súdnym výrokom. V súvislosti s rozhodovaním o nárokoch na vydanie neoprávneného majetkového prospechu (teraz bezdôvodného obohatenia) možno preto založiť solidárnu povinnosť súdnym výrokom iba tam, kde je podložená osobitným ustanovením, napr. § 139 ods. 1, § 145 ods. 2 (R 1/1979).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.